

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 5.7.2023
COM(2023) 410 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Asigurarea unei utilizări reziliente și sustenabile a resurselor naturale ale UE

1. Introducere

Pactul verde european este o necesitate pentru sănătatea oamenilor și a planetei noastre. De la prezentarea sa în decembrie 2019, a pus în mișcare o transformare profundă și holistică a societății și a economiei noastre. Inițiativele deja convenite și finalizate din cadrul pachetului **Pregătiți pentru 55** și progresele înregistrate în ceea ce privește propunerile privind **economia circulară** și **reducerea la zero a poluării** deschid calea către îndeplinirea obiectivelor climatice ale Uniunii Europene pentru 2030 și 2050.

Aceste inițiative și obiectivele lor se bazează pe soluții oferite de natură, care este cel mai bun aliat al nostru în lupta împotriva schimbărilor climatice, precum și pe noile tehnologii și pe inovare. Pentru a respecta angajamentele internaționale asumate de Uniunea Europeană în temeiul Acordului de la Paris și al Cadrului de la Kunming-Montreal privind biodiversitatea, precum și în perspectiva Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, pentru a asigura o tranziție către o economie sustenabilă și pentru a realiza neutralitatea climatică și adaptarea la acestea, în special pentru a spori eliminarea dioxidului de carbon prin absorbanți naturali și pentru a obține rezultate din aplicarea Legii UE a climei, este urgent să restabilim și să consolidăm reziliența ecosistemelor naturale în întreaga UE. Trebuie să le consolidăm capacitatea de a ne ajuta să ne adaptăm la schimbările climatice, să îmbunătățim conservarea resurselor de apă și să le sporim capacitatea productivă pentru a asigura o securitate alimentară și materială de durată.

Având în vedere că secetele, incendiile forestiere, deficitul de apă și riscul de inundații se amplifică rapid și afectează deja în mod tragic trei sferturi din țările europene¹, sunt necesare progrese mai importante în ceea ce privește un alt pilon al Pactului verde: **asigurarea utilizării sustenabile a resurselor naturale ale UE**. Acest lucru va contribui, la rândul său, la reziliența sectorului alimentar și a agriculturii europene.

Utilizarea nesustenabilă a resurselor naturale este unul dintre factorii determinanți ai crizelor climatice și ale biodiversității al căror preț, numai în UE, se măsoară deja în mii de vieți omenești și miliarde de euro². Ecosistemele sănătoase sunt esențiale pentru a asigura un viitor viabil și sustenabil pentru noi și pentru generațiile viitoare, precum și pentru a consolida reziliența UE în fața dezastrelor. Degradarea și poluarea solurilor și slăbirea rezistenței ecosistemelor au un cost pentru multe sectoare, în special pentru agricultură, pescuit și lanțurile valorice aferente. La rândul său, scăderea randamentelor din cauza degradării mediului, a poluării, a secetelor, a valurilor de căldură, a inundațiilor și a noilor dăunători reprezintă un cost pentru fermieri, pescari și, prin urmare, pentru cetățeni, sub forma creșterii prețurilor la alimente.

¹ Centrul Comun de Cercetare – Observatorul european al secetei.

² Între 1980 și 2021, condițiile meteorologice și climatice sunt responsabile de daune a căror valoare estimată se ridică la 560 de miliarde EUR (la valorile din 2021). Faptul că, în ultimii zece ani, daunele provocate de condițiile meteorologice și climatice au continuat să crească constant reprezintă un motiv de îngrijorare. Doar un singur eveniment precum inundațiile din 2021 din Germania și Belgia poate cauza daune în valoare de aproape 50 de miliarde EUR.

Prin prezentul pachet, UE continuă să își respecte angajamentele internaționale, pregătind calea către soluții sănătoase în Europa, printr-o propunere privind **monitorizarea și reziliența solului**, care ne va permite să monitorizăm sănătatea solurilor și să aplicăm o serie de măsuri de sprijin pentru a le aduce treptat într-o stare sănătoasă. Astfel cum se prevede în Strategia „De la fermă la consumator”, Comisia propune și un nou cadru de reglementare pentru **materialul vegetal și forestier de reproducere**, care va impulsiona inovarea și practicile sustenabile, valorificând progresele tehnologice în domeniul **noilor tehnici genomice** pentru a dezvolta plante reziliente și pentru a permite reducerea utilizării pesticidelor chimice și a riscului pe care acestea îl reprezintă. Măsurile de prevenire și reducere a **deșeurilor alimentare și textile** vor contribui, de asemenea, la o utilizare mai eficientă a resurselor naturale și la reducerea în continuare a emisiilor de gaze cu efect de seră, astfel cum este prevăzut, de asemenea, în Planul de acțiune pentru economia circulară.

Prezentul pachet **completează propunerile anterioare ale Pactului verde** adoptate deja, cum ar fi Legea climei și **Regulamentul LULUCF** revizuit, sau pe cele aflate încă în procesul de codecizie, cum ar fi **Regulamentul privind refacerea naturii**, care este propunerea emblematică a pilonului privind resursele naturale al Pactului verde și un element-cheie pentru atingerea obiectivelor convenite la nivel internațional privind biodiversitatea. Totodată, prezentul pachet este asociat strâns cu propuneri privind **certificarea eliminării dioxidului de carbon** sau **utilizarea sustenabilă a pesticidelor** și cu cele legate de **reducerea la zero a poluării**. Împreună, aceste propuneri vor permite UE să **directioneze și să accelereze tranziția către o economie și o societate sustenabile**.

Luate împreună, aceste măsuri vor aduce tuturor beneficii economice, sociale, de sănătate și de mediu pe termen lung, însă de ele vor beneficia în special persoanele care își asigură subzistența direct din resursele pământului și ale naturii, sub forma unor **active naturale mai reziliente**. Acest lucru contribuie la prosperitatea zonelor rurale, la **securitatea alimentară**, la o **bioeconomie** rezilientă și **prosperă** și asigură protecție împotriva consecințelor schimbărilor climatice și ale pierderii biodiversității. Prin creșterea rezilienței și a sănătății solurilor, aceste propuneri pot oferi **oportunități suplimentare de venit pentru fermieri și gestionarii de terenuri**, care pot fi recompensați pentru agricultura carbonului și pot primi plăți pentru servicii ecosistemice sau pentru creșterea valorii solurilor sănătoase și a alimentelor produse pe acestea.

2. Valorificarea resurselor naturale și îmbunătățirea sănătății solului

Realitatea zilei de azi este că starea solurilor din UE este extrem de îngrijorătoare. Între 60 și 70 % din solurile din UE sunt în prezent nesănătoase³. În plus, un miliard de tone de sol sunt eliminate în fiecare an din cauza eroziunii, ceea ce înseamnă că stratul superior fertil rămas se reduce continuu. Ocuparea terenurilor și impermeabilizarea solului conduc, de asemenea, la o pierdere ireversibilă a celor mai fertile soluri. Costurile totale asociate degradării solului sunt

³ Factorii determinanți ai securității alimentare, Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD (2023) 4.

estimate la peste 50 de miliarde EUR pe an. Fără o acțiune adecvată, aceste costuri nu vor face decât să crească.

Secetele, inundațiile, focarele de dăunători, incendiile forestiere și alte fenomene meteorologice extreme provocate de schimbările climatice (inclusiv furtunile) au degradat și mai mult sănătatea și reziliența solurilor noastre. Frecvența acestora a crescut în ultimii ani. Amploarea efectelor secetei intense este în creștere în UE, ceea ce indică o înrăutățire a stării ecosistemului. Din 2000, în opt ani s-a depășit media pe termen lung în ceea ce privește impactul secetei, dintre care cinci ani în ultimul deceniu⁴. O zecime din populația urbană a Europei trăiește în prezent în zone potențial expuse riscului de inundații⁵.

Ultimele două sezoane de incendii forestiere (2021 și 2022) au arătat o tendință îngrijorătoare de creștere a numărului de incendii forestiere peste nivelul anticipat, precum și suprafețe mai mari de teren arse. Sezoanele de incendii forestiere încep, de asemenea, mai devreme și se încheie mai târziu în cursul anului. Prin urmare, în ultimii ani, mai multe state membre au solicitat sprijin din partea altor state membre prin intermediul mecanismului de protecție civilă al Uniunii (UCPM) pentru a stinge incendiile, deoarece au considerat că resursele proprii de răspuns erau insuficiente.

Cu toate acestea, consolidarea capacităților de răspuns în caz de incendii, inundații, eroziune a solului și secetă nu este suficientă. Îmbunătățirea sănătății solului este o modalitate esențială de a consolida prevenirea și gestionarea dezastrelor.

Gestionarea secetelor și a deficitului de apă necesită abordări inovatoare care să combine răspunsuri mai tradiționale de gestionare a riscurilor legate de apă și de secetă, cu accent pe consolidarea rezilienței ecosistemelor. Solurile sănătoase păstrează până la 25 % din masa lor în apă, contribuind la prevenirea riscurilor de dezastre și acționând ca rezervoare pe termen lung pentru reumplerea corpurilor de apă subterane. Capacitatea naturală a solurilor reziliente, a zonelor umede și a pădurilor de a stoca apa este mai mare decât capacitatea pe care ar oferi-o noi rezervoare artificiale costisitoare⁶. O mai bună reținere a apei poate atenua inundațiile și secetele și poate spori rezistența mediului la alunecări de teren și la eroziunea solului. În general, soluțiile bazate pe natură pentru prevenirea inundațiilor, de exemplu, prezintă un raport costuri-beneficii ridicat⁷. Solurile sănătoase, cu o rată ridicată de infiltrare a apei, sprijină, de asemenea, crearea unui strat vegetal rezistent la incendiile forestiere și capabil să contribuie la prevenirea acestora.

Pe lângă contribuția la pregătirea pentru efectele tot mai mari ale schimbărilor climatice, sănătatea solului este factorul de care depinde propria noastră sănătate, precum și sănătatea multor ecosisteme. Solurile sănătoase reprezintă baza producției agricole de alimente și a unei

⁴ <https://www.eea.europa.eu/ims/drought-impact-on-ecosystems-in-europe>

⁶ „What the future has in Store: A new Paradigm for Water Storage”, The World Bank, 2023 („Ce ne rezervă viitorul: O nouă paradigmă pentru stocarea apei”, Banca Mondială, 2023).

⁷ „Economics for Prevention and Preparedness: Investment in Disaster Risk management in Europe makes Economic Sense”, („Economia prevenirii și a pregătirii: investițiile în gestionarea riscurilor de dezastre în Europa au sens din punct de vedere economic”), Raportul Băncii Mondiale, 2021, Raport de sinteză, p. 14.

bioeconomii sustenabile. Întrucât 95 % din alimentele noastre sunt produse direct sau indirect pe soluri, degradarea solului are un impact direct asupra securității alimentare. Solurile reprezintă, de asemenea, o sursă esențială de materii prime indispensabile pentru tranziția verde și cea digitală. Resursele naturale și serviciile furnizate de ecosistemele sănătoase, inclusiv producția de alimente, sunt esențiale pentru viabilitatea economiei și a societății noastre. Întrucât solurile degradate și poluate au o capacitate foarte redusă de stocare a carbonului și de punere la dispoziția plantelor de nutrienți în mod natural, degradarea în continuare a solurilor europene ar face, de asemenea, mai dificilă atingerea obiectivelor climatice europene și a obligațiilor juridice ale statelor membre în cadrul LULUCF. În paralel, solurile degradate reduc argumentele economice pentru agricultura carbonului, în timp ce solurile sănătoase asigură veniturile fermierilor din producția de alimente, din agricultura carbonului, precum și din activele fermei.

Acesta este motivul pentru care este atât de important ca autoritățile statelor membre, fermierii și alți proprietari de terenuri să dezvolte și să pună în aplicare măsurile adecvate de gestionare și regenerare a solului acolo unde sunt necesare. În acest scop, **propunerea privind solul** instituie un **cadru solid și coerent de monitorizare a solului pentru toate solurile** din întreaga UE, pentru a îmbunătăți în permanență sănătatea solului în Uniune în vederea obținerii unor soluri sănătoase până în 2050. Propunerea se bazează pe practici deja sprijinite de politica agricolă comună și nu introduce nicio obligație nouă pentru fermieri. Cadrul de monitorizare regroupează mai multe surse de date privind solul, combinând datele de eșantionare a solului din Studiul-cadru privind utilizarea și ocuparea terenurilor⁸ (*Land Use and Coverage Area frame Survey* - LUCAS) cu datele satelitare din Copernicus, datele generate în cadrul misiunii UE „Un pact al solului pentru Europa”⁹, precum și cu date naționale și private.

Cadrul va facilita eforturile statelor membre de a-și monitoriza angajamentele asumate în cadrul LULUCF și al planurilor naționale privind energia și clima, al politicii agricole comune, precum și al Propunerii de regulament privind refacerea naturii. Acesta va contribui la cadrul de monitorizare și de perspectivă privind reducerea la zero a poluării¹⁰ și la monitorizarea biodiversității, acolo unde, până în prezent, datele privind solul nu sunt incluse la același nivel ca datele privind aerul și apa. În același timp, un diagnostic corect la nivelul întregii UE va ajuta autoritățile statelor membre, fermierii și alți proprietari de terenuri să elaboreze și să pună în aplicare măsuri adecvate de gestionare și regenerare a solului.

Datele privind solul vor contribui, de asemenea, la dezvoltarea și implementarea de soluții inovatoare, tehnologice și organizaționale în practicile agricole, inclusiv diversificarea culturilor, agricultura de precizie, dezvoltarea plantelor, instrumente digitalizate de gestionare a solului sau utilizarea soluțiilor de inteligență artificială din sistemele de detecție și din sistemele de măsurare pe teren. Acest lucru le va permite fermierilor să pună în aplicare cea

⁸ [Prezentare generală – Statistici privind ocuparea/utilizarea terenurilor – Eurostat \(europa.eu\) - Eurostat \(europa.eu\)](#)

⁹ [Sănătatea solului și alimentele \(europa.eu\)](#)

¹⁰ [Obiective de reducere la zero a poluării \(europa.eu\)](#)

mai adecvată metodă de tratare și îi va ajuta să mențină și să sporească fertilitatea și randamentul solului, reducând în același timp la minimum consumul de apă și de nutrienți. În plus, datele privind solul permit o analiză aprofundată a tendințelor în ceea ce privește seceta, reținerea apei și eroziunea, contribuind la prevenirea și gestionarea dezastrelor.

Propunerea stabilește, de asemenea, **principii de gestionare sustenabilă aplicabile solurilor gestionate** în Europa, inclusiv solurilor utilizate în agricultură. Propunerea ajută statele membre să dezvolte și să definească practici regenerative într-un mod incluziv, împreună cu fermierii și cu alți gestionari de terenuri.

Accesul la datele privind solul este, de asemenea, esențial pentru ca silvicultorii să mențină și să sporească valoarea ecologică și socioeconomică a pădurilor lor. Pădurile și alte terenuri împădurite acoperă aproape jumătate din suprafața terestră a UE și joacă un rol esențial în sprijinirea unei bioeconomii forestiere puternice, în atenuarea schimbărilor climatice și în adaptarea la acestea, precum și în conservarea și refacerea biodiversității. Terenurile împădurite sunt principalul factor care contribuie la absorbantul de carbon al UE. Se preconizează că importanța pădurilor și multiplele lor funcții vor spori în viitor, inclusiv ca furnizoare de materii prime pentru bioeconomie, lanțurile valorice forestiere extinse sprijinind în prezent 4,5 milioane de locuri de muncă în UE. Cu toate acestea, în ultimii ani, schimbările climatice au cauzat o uscare semnificativă a copacilor și o pierdere temporară de păduri în multe state membre ale UE. Impactul economic al incendiilor forestiere a ajuns la aproximativ 1,5 miliarde EUR anual, în timp ce se preconizează că creșterea temperaturilor va reduce valoarea terenurilor forestiere cu câteva sute de miliarde EUR până la sfârșitul secolului, ca urmare a modificărilor în compoziția speciilor.

Adoptarea, dezvoltarea pe scară largă și succesul noilor modele de afaceri sustenabile, cum ar fi agricultura carbonului bazată pe certificarea eliminării dioxidului de carbon și plățile pentru serviciile ecosistemice, necesită date de înaltă calitate, în special cu privire la soluri. Se preconizează că certificarea voluntară a unui sol sănătos va spori valoarea certificatului de eliminare a dioxidului de carbon și va oferi o recunoaștere socială și comercială suplimentară pentru gestionarea sustenabilă a solului și pentru produsele alimentare conexe.

Beneficiile solurilor fertile și recunoașterea măsurilor în acest sens vor contribui, de asemenea, la stimularea finanțării private, întrucât industria alimentară și alte sectoare economice au început deja să pună în aplicare programe menite să plătească pentru serviciile ecosistemice și să sprijine practicile sustenabile legate de sănătatea solului. Diversificarea sistemelor de producție agricolă și forestieră, însoțită de o mai mare varietate de produse comercializabile, oferă, de asemenea, oportunități pentru noi locuri de muncă în UE. Inițiativele de agricultură a carbonului pot fi finanțate prin intermediul politicii agricole comune, al altor instrumente de finanțare ale UE, cum ar fi LIFE și Orizont Europa, al finanțării publice, cum ar fi ajutoarele de stat, al inițiativelor private legate de piețele carbonului sau printr-o combinație a acestor opțiuni de finanțare.

Caseta 1. Obținerea de beneficii de pe urma îmbunătățirii datelor și a cunoștințelor

- Propunerea privind solul va permite fermierilor și silvicultorilor să aibă acces la

consiliere independentă și imparțială cu privire la modul în care își pot aduce solurile într-o stare bună de sănătate.

- Toți gestionarii de terenuri vor avea acces (în mod voluntar) la certificarea sănătății solului. Acest lucru va avea un impact asupra valorii terenurilor. Este de așteptat ca solurile sănătoase să aibă o valoare mai mare, deoarece acestea se vor dovedi mai rezistente la efectele schimbărilor climatice și la volatilitatea condițiilor meteorologice. Acest lucru este esențial pentru piața funciară, precum și pentru tinerii fermieri și pentru noii fermieri. Solurile sănătoase produc alimente sănătoase, stochează mai mult carbon, reglează fluxurile de apă și de nutrienți și sprijină biodiversitatea. Acest lucru poate fi reflectat și de piață, de exemplu prin etichetarea sustenabilă sau prin credite de carbon în contextul certificării eliminării dioxidului de carbon.
- Datele privind solul vor permite fermierilor să țină seama de diversitatea condițiilor solului și, prin urmare, le vor permite să pună în aplicare cea mai adecvată metodă de tratare: acest lucru va duce la creșterea fertilității și a randamentului, reducând în același timp la minimum consumul de apă, pesticide și îngrășăminte.
- Datele privind poluarea solului sunt solicitate din ce în ce mai mult de proprietarii de terenuri și afectează valoarea terenurilor, în special în cazurile în care este necesară reabilitarea (de exemplu, fostele situri industriale) înainte ca terenul să poată fi reutilizat în alte scopuri (de exemplu, locuințe).
- Accesul la date va facilita, de asemenea, dezvoltarea tehnologică și inovarea în domeniul agricole, cum ar fi agricultura de precizie, gestionarea și diversificarea culturilor, instrumentele digitalizate de gestionare a solului sau utilizarea soluțiilor bazate pe inteligența artificială din sistemele de detecție și din sistemele de măsurare pe teren.
- În plus, datele privind solul ar putea fi utilizate de statele membre și de UE pentru o analiză aprofundată a tendințelor în ceea ce privește seceta și inundațiile, contribuind astfel la o mai bună gestionare a dezastrelor și la o mai bună reziliență.
- Misiunea UE „Un pact al solului pentru Europa” testează și dezvoltă soluții pentru gestionarea sustenabilă a terenurilor și a solului în agricultură, silvicultură și alte utilizări ale terenurilor pentru a progresa în direcția unor soluri mai sănătoase și pentru a contribui la promovarea armonizării în materie de monitorizare a solului în Europa și de raportare pe această temă. Alimentele reprezintă, de asemenea, unul dintre sistemele-cheie abordate în cadrul Misiunii UE privind adaptarea la schimbările climatice, care urmărește transformarea a cel puțin 150 de regiuni sau entități locale în regiuni reziliente la schimbările climatice până în 2030.
- Parteneriatul european pentru biodiversitate, Parteneriatul european privind securitatea apei pentru planetă, Parteneriatul pentru sisteme alimentare sustenabile și Parteneriatul pentru agroecologie sunt inițiative concertate de cercetare și inovare, care aduc soluții concrete părților interesate responsabile să ia măsuri în ceea ce privește alimentele, apa și biodiversitatea.

3. Sprijinirea unor sisteme alimentare reziliente și sustenabile

Dubla criză a schimbărilor climatice și a declinului biodiversității a atras atenția asupra rezilienței pe termen lung și a necesității unei tranziții către sisteme agricole și alimentare sustenabile. Analizele științifice arată în mod clar că schimbările climatice și declinul

biodiversității se numără printre cele mai mari amenințări la adresa securității alimentare la nivel mondial. Pentru a garanta o securitate alimentară sustenabilă, trebuie să utilizăm toate soluțiile disponibile.

Astfel cum se arată în Propunerea de regulament privind refacerea naturii, refacerea și consolidarea biodiversității în ecosistemele agricole sunt măsuri urgente pentru a asigura tranziția către sisteme alimentare sustenabile și reziliența pe termen lung a acestora. Peste 75 % din culturile alimentare mondiale și aproape 5 miliarde EUR din producția agricolă a UE se bazează pe zoogamie. Dovezile științifice arată că, în ultimii 30 de ani, am pierdut deja peste trei sferturi din insectele zburătoare. În prezent, una din trei specii de albine și fluturi din UE este în declin. Ecosistemele agricole bogate în biodiversitate și gestionate în mod sustenabil sunt mai rezistente la schimbările climatice. Pentru a sprijini reziliența ecosistemelor noastre agricole, trebuie să ne bazăm pe un sistem de producție alimentară sustenabil. În acest scop sunt necesare ecosisteme sănătoase care să sprijine fertilitatea solului, circuitul nutrienților, reglarea climei și a apei, polenizarea și combaterea naturală a dăunătorilor.

Biodiversitatea sănătoasă și ecosistemele funcționale fac ca sistemele alimentare, mijloacele de subsistență și societatea în general să fie mai rezistente la șocuri și stres. Ecosistemele și habitatele care favorizează biodiversitatea aduc beneficii stabilității globale a producției vegetale. O producție agricolă mai sustenabilă, care să fie mai puțin dependentă de îngrășăminte și de substanțe chimice/pesticide, va reduce dependența sectorului de factorii externi și îi va spori reziliența generală, inclusiv față de efectele inevitabile ale schimbărilor climatice. Acest lucru este valabil și pentru silvicultură, pescuit și alte sectoare care depind de natură. Ecosistemele refăcute și mai bogate în biodiversitate vor fi mai rezistente la amenințările externe și la impactul schimbărilor climatice și al dezastrelor naturale.

PAC, prin intermediul eco-schemelor, al măsurilor de agromediu și climă și al ajutoarelor pentru investiții ecologice, oferă sprijin pentru punerea în aplicare a unor practici sustenabile, cum ar fi agroecologia și agricultura ecologică (97,6 miliarde EUR pentru perioada 2023-2027). În plus, PAC prevede obligații și sprijin pentru serviciile de consiliere care trebuie puse la dispoziția fermierilor și care sunt esențiale pentru efectuarea unor schimbări majore în sistemele agricole sau pentru punerea în aplicare a unor practici inovatoare sau complexe. În paralel, întreprinderile din cadrul și din afara lanțului alimentar oferă o varietate de fonduri private emergente pentru agricultura regenerativă.

Ca parte a eforturilor necesare pentru o mai mare sustenabilitate, trebuie asigurat accesul fermierilor la inovații de ultimă generație. Noile tehnologii pot contribui la creșterea rezilienței atât a agriculturii, cât și a terenurilor împădurite și pot oferi mijloace de protecție a recoltelor de efectele schimbărilor climatice, ale declinului biodiversității și ale degradării mediului. În consecință, există o cerere semnificativă din partea crescătorilor și a fermierilor din UE și la nivel mondial pentru soiuri mai bine adaptate, utilizând în mod optim toate tipurile de metode de ameliorare, inclusiv noile tehnici genomice.

Noile tehnici genomice (*New Genomic Techniques* - NGT) s-au dezvoltat rapid în ultimele două decenii. Aceste tehnici inovatoare pot îmbunătăți culturile. Printre exemple se numără

plante cu o mai bună toleranță sau rezistență la boli ale plantelor și la dăunători, plante cu toleranță îmbunătățită sau rezistență la efectele schimbărilor climatice, inclusiv la temperaturi extreme sau la secete, eficiența îmbunătățită a utilizării nutrienților și a apei în plante și plante cu randamente mai mari. În majoritatea cazurilor, aplicarea acestor noi tehnici la ameliorarea plantelor înseamnă că plantele pot fi dezvoltate mai rapid (de exemplu, în timp ce poate fi nevoie de câțiva ani pentru ca o plantă dezvoltată prin intermediul noilor tehnici genomice să ajungă pe piață, ar putea dura 10-15 ani pentru aceeași plantă, dacă este produsă prin metode convenționale de ameliorare), mai ieftin și, în special, că modificările pot să fie mai specifice și mai precise decât prin utilizarea tehnicilor de ameliorare convenționale sau a tehnicilor genomice consacrate. Un set modern de norme poate spori competitivitatea agriculturii UE, poate debloca potențialul de cercetare al UE și poate furniza consumatorilor o gamă mai largă de alimente, contribuind, în același timp, la creșterea securității alimentare la nivel mondial. Plantele bazate pe noile tehnici genomice pot contribui, de asemenea, la reducerea utilizării pesticidelor și a riscului prezentat de acestea, care este întocmai obiectivul Propunerii de regulament privind utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor¹¹.

Propunerea **privind noile tehnici genomice** combină un standard ridicat de protecție atât pentru sănătatea umană și animală, cât și pentru mediu, cu o contribuție la un sistem alimentar rezilient și sustenabil prin produse vegetale inovatoare. Propunerea Comisiei prevede cerințe pentru comercializarea plantelor și produselor bazate pe noile tehnici genomice care – pentru a evita sarcinile inutile – țin cont de faptul că, în unele cazuri, noile tehnici genomice conduc la plante și produse comparabile cu cele obținute prin metodele convenționale de ameliorare și, în alte cazuri, implică modificări mai complexe. De asemenea, se propun norme clare pentru a asigura transparența în ceea ce privește plantele și produsele obținute prin noile tehnici genomice, inclusiv norme privind etichetarea semințelor. Acest lucru le va oferi fermierilor posibilitatea de a alege în mod informat și în cunoștință de cauză. În același timp, prezenta propunere este complementară altor metode agricole sustenabile, cum ar fi agricultura ecologică, care nu vor utiliza noile tehnici genomice.

Cadrul de susținere propus va sprijini competitivitatea cercetării europene și a diferitelor sectoare agricole și de ameliorare a plantelor. Sectorul european al semințelor este cel mai mare exportator de pe piața mondială a semințelor¹² (20 % din piața mondială, cu o valoare estimată de 7-10 miliarde EUR, cu aproximativ 7 000 de IMM-uri, a căror capacitate de inovare pe termen lung, competitivitate și producție în UE sunt esențiale pentru securitatea alimentară a UE), iar capacitatea de a utiliza tehnologii inovatoare este o condiție prealabilă pentru menținerea competitivității UE și a contribuției sale neîntrerupte la securitatea alimentară mondială. Inovarea va plasa UE în avangarda evoluțiilor tehnologice și a

¹¹ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/2115, COM(2022) 305 final, 2022/0196 (COD).

¹² Ragonnaud G., 2013. *The EU seed and Plant Reproductive Material Market in Perspective: A Focus on Companies and Market Shares* (Piața UE a semințelor și a materialului de reproducere a plantelor în perspectivă: Accentul pe societăți comerciale și acțiuni de piață). Departamentul tematic B: Politici structurale și de coeziune. Comisia pentru agricultură și dezvoltare rurală a Parlamentului European.

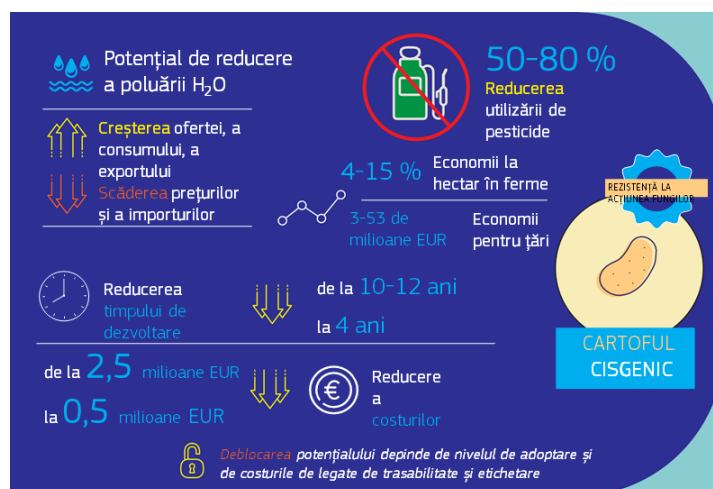
beneficiilor economice, sociale și de mediu globale generate de aceste noi tehnologii. Propunerea introduce un proces rapid pentru întreprinderi, care vor trebui fie să demonstreze că plantele bazate pe noile tehnici genomice sunt echivalente cu plantele ameliorate în mod convențional, fie să facă obiectul unei evaluări de mediu și a siguranței proporționale și bazate pe riscuri, accelerând astfel disponibilitatea plantelor și a produselor obținute din aceste tehnici, inclusiv a produselor alimentare și a hranei pentru animale, în beneficiul fermierilor și al consumatorilor.

Caseta 2. Noi tehnici genomice – alimente sigure și sustenabile

Cartofi rezistenți la boli¹³

Soiurile de cartofi rezistente la bolile criptogamice sunt dificil de ameliorat, deoarece aceste boli sunt grave și pot învinge rezistența. Din cauza disponibilității reduse a soiurilor cu rezistență la aceste boli, cartofii se numără printre culturile care utilizează cele mai multe pesticide. Noile tehnici genomice pot sprijini și accelera procesul de ameliorare pentru a permite un acces mai rapid la soiurile rezistente la bolile criptogamice.

Soiurile cu rezistență durabilă la aceste boli ar putea reduce utilizarea fungicidelor fără a afecta randamentul. În cazul cartofilor, se poate obține o reducere cu 50-80 % a utilizării fungicidelor, ceea ce reprezintă economii de costuri pentru fermieri, precum și un beneficiu important pentru mediu. De exemplu, se estimează că în cazul cartofilor, rezistența la mana cartofului va duce la economii de costuri de 4 până la 15 % pe hectar.

Trebuie subliniată importanța unui cadru legislativ echilibrat și calibrat care să garanteze accesul fermierilor și al amelioratorilor la tehnici și materiale brevetate, astfel încât să se favorizeze diversitatea semințelor la prețuri accesibile și să se protejeze ameliorarea și

¹³ Schneider, K., Barreiro-Hurle, J., Kessel, G. et al., 2023. *Economic and environmental impacts of disease resistant crops developed with cisgenesis* („Efectele economice și de mediu ale culturilor rezistente la boli dezvoltate prin cisgeneză”). EUR 31355, Oficiul de Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg. <https://doi.org/10.2760/715646>

cultivarea unor culturi convenționale și ecologice ne brevetate, încurajând totodată puternic inovarea în domeniul ameliorării plantelor prin menținerea stimulentei pentru investiții, cum ar fi brevetele. Ca parte a unei analize de piață mai ample, Comisia va evalua impactul pe care îl pot avea brevetarea plantelor și practicile conexe de acordare a licențelor și de transparență asupra inovării în domeniul ameliorării plantelor, asupra accesului amelioratorilor la material și tehnici genetice și asupra disponibilității semințelor pentru fermieri, precum și asupra competitivității globale a industriei biotehnologice din UE. Comisia va prezenta un raport cu privire la concluziile sale până în 2026, care vor identifica posibilele provocări din acest sector și vor servi drept bază pentru luarea unei decizii cu privire la eventuale acțiuni subsecvente.

Odată cu pachetul de astăzi, Comisia răspunde și solicitării Consiliului de a prezenta un studiu care să completeze evaluarea impactului Propunerii de regulament privind **utilizarea sustenabilă a produselor de protecție a plantelor**. Aceste elemente complementare arată că propunerea va contribui la garantarea securității alimentare și a hranei pentru animale pe termen lung în UE. Pe baza documentului neoficial al Comisiei din 2022, domeniul de aplicare redus al restricțiilor în domeniile sensibile poate contribui la protejarea sănătății umane și a mediului, având, în același timp, un impact limitat asupra agriculturii. Aceste elemente complementare sugerează, de asemenea, posibile modalități prin care colegiitorii să ia în considerare posibilitatea de a reduce și mai mult sarcina administrativă, în special pentru fermele foarte mici, și subliniază importanța disponibilității unor alternative suficiente la pesticidele chimice. Prin urmare, Comisia prezintă opțiunile posibile pe care colegiitorii ar putea să le ia în considerare, în special în ceea ce privește stabilirea unor termene mai scurte pentru punerea la dispoziție de către statele membre a proiectelor de rapoarte de evaluare privind noile substanțe active de control biologic, autorizarea provizorie la nivel de stat membru a produselor de control biologic și aprobarea pentru o perioadă de timp nelimitată la nivelul UE a substanțelor active de control biologic. Aceasta ar însemna că actuala procedură îndelungată de aprobare ar fi redusă în mod substanțial, iar noile alternative biologice ar putea fi utilizate aproape imediat, după finalizarea primei evaluări de către statele membre.

Propunerea de **regulament privind producția și comercializarea materialului de reproducere a plantelor** va consolida, va actualiza și va simplifica cadrul juridic existent privind toate sectoarele semințelor prin înlocuirea celor 10 directive existente. Aceasta le va oferi fermierilor acces la semințe diverse și de înaltă calitate și la alte tipuri de material de reproducere a plantelor care să garanteze randamente stabile, reziliență și alte caracteristici ale soiurilor de plante reziliente, prin cerințe consolidate de sustenabilitate în ceea ce privește testarea soiurilor (de exemplu, rezistența la boli) pentru toate grupurile de culturi reglementate. Semințele derivate din astfel de soiuri vor fi mai bine adaptate la presiunile schimbărilor climatice și vor contribui la asigurarea securității alimentare. Propunerea va contribui la atingerea unui procent de 25 % din terenurile agricole destinate agriculturii ecologice întrucât va facilita înregistrarea soiurilor ecologice prin intermediul unor norme adaptate la principiile agriculturii ecologice. Propunerea va contribui la conservarea și sporirea diversității genetice a culturilor prin introducerea unor norme mai relaxate privind soiurile de conservare, rețelele de conservare a semințelor și schimbul de tipuri de semințe

între fermieri și va sprijini dezvoltarea de amestecuri de semințe. De asemenea, aceasta va spori eficiența și eficacitatea sistemelor de înregistrare/certificare prin asigurarea unei mai mari flexibilități pentru operatori și prin facilitarea utilizării tehnicilor biomoleculare și a digitalizării.

Propunerea de regulament privind producția și comercializarea materialului forestier de reproducere va contribui la asigurarea faptului că arborii potriviți sunt plantați în locul potrivit pentru ca pădurile să prospere în condițiile climatice actuale și viitoare preconizate. Evaluarea caracteristicilor de sustenabilitate ale arborilor-părinți permite accelerarea adaptării pădurilor la schimbările climatice, asigurând astfel productivitatea lor continuă în viitor. Normele de facilitare a conservării resurselor genetice forestiere pe cale de dispariție vor îmbunătăți diversitatea genetică a arborilor. Planurile naționale de urgență vor contribui la asigurarea unei aprovizionări suficiente cu material forestier de reproducere pentru reîmpădurirea zonelor afectate de fenomene meteorologice extreme, incendii, focare de dăunători și alte dezastre. Regulamentul oferă flexibilitate pentru a aplica abordări și acțiuni specifice în diferite tipuri de păduri și ecosisteme forestiere și contribuie la crearea de păduri reziliente, la conservarea biodiversității și la refacerea ecosistemelor forestiere. De asemenea, regulamentul sprijină conservarea și utilizarea sustenabilă a resurselor genetice forestiere.

4. Asigurarea utilizării eficiente a produselor prin combaterea risipei alimentare și a deșeurilor textile

Risipa alimentară este una dintre cele mai mari surse de ineficiență și pune o povară inutilă asupra resurselor naturale limitate, cum ar fi utilizarea terenurilor și a apei. Aproape 59 de milioane de tone de alimente (131 kg/locuitor) sunt risipite în UE în fiecare an, cu o valoare de piață estimată la 132 de miliarde EUR¹⁴. Peste jumătate din deșeurile alimentare (53 %) sunt generate de gospodării, urmate de sectorul de prelucrare și de producție (20 %). De asemenea, este pur și simplu inacceptabil să se irosească alimente la această scară, în timp ce foametea este în creștere la nivel mondial, iar 32,6 milioane de cetățeni ai UE nu își pot permite o masă adecvată în fiecare zi.

Combaterea risipei alimentare prezintă un triplu avantaj: economisește alimente pentru consumul uman și, prin urmare, contribuie la securitatea alimentară; ajută întreprinderile și consumatorii să economisească bani și reduce impactul producției și consumului de alimente asupra mediului.

În pofida conștientizării din ce în ce mai mari cu privire la consecințele negative ale risipei alimentare, potențialul reducerii acesteia nu este încă pe deplin valorificat. Obiectivele propuse privind reducerea risipei alimentare pentru statele membre ale UE sprijină angajamentul acestora, ca parte a obiectivelor globale de dezvoltare durabilă ale ONU, de a avansa în direcția reducerii la jumătate a risipei alimentare la nivelul comerțului cu amănuntul și al consumatorilor până în 2030. Obiectivele vor cataliza eforturile în direcția dezvoltării unui sistem alimentar din ce în ce mai sustenabil. Pentru a asigura o responsabilitate comună

¹⁴ [Risipa alimentară și prevenirea acesteia – estimări – Statistici explicate \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&code=sdg-12-6-2016&plugin=1)

și partajată în întreaga UE, **propunerea privind reducerea risipei alimentare** stabilește același obiectiv pentru fiecare stat membru, lăsând la latitudinea fiecăruia dintre acestea luarea celor mai eficiente măsuri, adaptate situației sale naționale specifice, cu sprijinul unor inițiative în materie de schimburi de bune practici și de rezultate obținute, cum ar fi Platforma UE privind pierderile alimentare și risipa de alimente. În urma propunerii legislative, Comisia publică astăzi un compendiu de soluții pentru a ajuta toți actorii să prevină risipa alimentară la nivelul consumatorilor ¹⁵. Compendiul răspunde recomandărilor formulate de grupurile de dezbateri ale cetățenilor recent convocate pentru a sprijini schimbările comportamentale ale consumatorilor¹⁶. Se preconizează că obiectivele de reducere a risipei alimentare vor aduce beneficii semnificative pentru mediu și economii financiare pentru consumatori (aproximativ 400 de EUR/gospodărie/an).

Pentru a aborda punctele critice ale generării de deșeuri alimentare în UE și pentru a accelera progresele statelor membre în direcția obiectivelor globale, obiectivele specifice de reducere a risipei alimentare sunt diferențiate în cadrul lanțului alimentar și se bazează pe cele mai recente dovezi științifice. Colectarea continuă a datelor va permite urmărirea și evaluarea progreselor și efectuarea tuturor ajustărilor necesare, ținând seama de progresele înregistrate de statele membre de-a lungul timpului. Acest lucru va sprijini o contribuție solidă a UE la îndeplinirea obiectivului de dezvoltare durabilă 12.3 până în 2030 și va sta la baza obiectivului ambițios de a înregistra progrese suplimentare după această dată.

Deșeurile textile creează, de asemenea, o povară inutilă asupra resurselor naturale limitate. Aproximativ 78 % din deșeurile textile nu sunt colectate separat de consumatori și ajung în deșeuri menajere mixte, destinate incinerării sau depozitării în depozitele de deșeuri. Această gestionare inefficientă a deșeurilor din punctul de vedere al utilizării resurselor nu este în conformitate cu obiectivele economiei circulare și conduce la daune asupra mediului în UE și în țările terțe, inclusiv în țările în curs de dezvoltare și în rândul populațiilor vulnerabile, prin niveluri excesive de emisii de GES, consum de apă, poluare și utilizare a terenurilor. Normele propuse privind introducerea răspunderii extinse a producătorilor pentru textile și privind asigurarea gestionării adecvate a deșeurilor textile vizează punerea în aplicare a principiului „poluatorul plătește”, promovarea economiei circulare pentru textile și stimularea activităților generatoare de valoare care au importantul potențial de a crea locuri de muncă la nivel local. Aceste norme vor consolida piața textilelor de ocazie, sprijinind numeroasele întreprinderi din economia socială active în acest domeniu, și vor stimula inovarea în domeniul reciclării textilelor. Creșterea disponibilității hainelor uzate va crea oportunități de reducere a costurilor pentru cetățenii din UE și din afara acesteia, economisind în același timp resursele naturale. Normele armonizate privind răspunderea extinsă a producătorilor vor facilita, de asemenea, buna funcționare a pieței unice și vor sprijini statele membre în punerea în aplicare a obligației de colectare separată a textilelor începând din 2025 într-un mod coerent, astfel încât să se asigure condiții de concurență echitabile pentru operatorii economici.

¹⁵ [Forumul european privind risipa alimentară | Cunoștințe pentru politici \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/food/food/foodwasteandlosses/foodwasteandlosses_en)

¹⁶ [ECP1_Citizens Recommendations_EN_final.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/food/food/foodwasteandlosses/foodwasteandlosses_en).

5. Concluzii

Consecințele crizelor climatice și ale biodiversității devin din ce în ce mai vizibile și în Uniunea Europeană. Ele afectează deja aproape toți cetățenii și toate sectoarele economiei. Întrucât cele două crize sunt strâns legate, sunt necesare acțiuni în privința ambelor – schimbările climatice și declinul biodiversității sunt două fețe ale aceleiași monede. Deși s-au înregistrat progrese importante în ceea ce privește legislația în domeniul climei, același lucru este necesar și în ceea ce privește propunerile legislative ale Comisiei privind utilizarea sustenabilă a resurselor naturale ale UE, care oferă în același timp beneficii pentru atenuarea schimbărilor climatice, pentru adaptarea la acestea și pentru biodiversitate.

Propunerile legislative prezentate astăzi sunt necesare pentru a susține angajamentul UE față de neutralitatea climatică, având în vedere că pilonii privind clima și resursele naturale din Pactul verde european se completează reciproc. Ei constituie, de asemenea, un element important pentru garantarea securității alimentare pe termen lung pentru cetățenii europeni. Propunerea de astăzi privind solul, de exemplu, va contribui la îndeplinirea angajamentului de a spori capacitatea de absorbție a absorbanților naturali de carbon în cadrul LULUCF, precum și a obiectivelor stabilite de Regulamentul privind refacerea naturii și de Legea europeană a climei, ambele propuneri emblematice din cadrul pilonilor privind clima și resursele naturale prevăzuți de Pactul verde. Numai solurile sănătoase pot stoca dioxidul de carbon și pot asigura ecosisteme terestre prospere, mai reziliente la secete, inundații, valuri de căldură și alte fenomene meteorologice extreme legate de climă, contribuind astfel la reziliența globală a UE. Numai resursele naturale sănătoase au capacitatea de a ne asigura calea către neutralitatea climatică. Cadrul de monitorizare propus și datele relevante sunt esențiale pentru adaptarea măsurilor ulterioare de refacere în funcție de nevoile locale. În același timp, prezenta propunere este esențială pentru facilitarea cerințelor de monitorizare în cadrul LULUCF și al PAC. De asemenea, aceasta completează propunerea de certificare a eliminării dioxidului de carbon. Solurile sănătoase vor spori cantitatea de carbon stocată și, prin urmare, valoarea creditelor de carbon aferente, sporind veniturile fermierilor.

În ansamblu, propunerile formulate deja în cadrul pilonului privind resursele naturale al Pactului verde european, astfel cum sunt completate de pachetul de astăzi, sunt necesare pentru a îndeplini obligațiile juridice ale UE în temeiul legislației deja adoptate în domeniul climei, precum și angajamentele multilaterale ale UE în cadrul privind biodiversitatea de la Kunming-Montreal, pe măsură ce UE continuă să coopereze cu țările sale partenere pentru crearea unui viitor sustenabil. Prin urmare, Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să adopte rapid inițiativele din cadrul acestui pilon al Pactului verde.